

ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Факультет економіки та менеджменту
Кафедра філософії та соціально-політичних наук

Затверджую:
Декан факультету

проф. Є. В. Мироненко / /
«_3_» ____09____ 2024_р.

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри філософії та СПН
Протокол №1 від 3.09.2024р.

В. о. завідувача кафедри
доц. О.П. Кваша / /

**Робоча програма навчальної дисципліни
«ПОЛІТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ»**

Розробники: к.іст.н., доцент Ю.Л. Яковенко

Краматорськ – Тернопіль 2024

Показники		Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
денна на базі ПЗСО	денна на базі ОКР «Молодший бакалавр»		денна на базі ПЗСО	денна на базі ОКР «Молодший бакалавр»
Кількість кредитів		ОПП (ОНП) «Політологія»	Вибіркова	
5				
Загальна кількість годин				
150				
Модулів – 3		Професійна кваліфікація: бакалавр політології	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3			4	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____			Семестр	
_____			8	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 4 / самостійної роботи студента 6 /		Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський)	26	
			Практичні/Лабораторні	
			26	
			Самостійна робота	
			98	
			Вид контролю	
іспит	-			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для денної форми навчання - 52/98.

II. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Політичний аналіз та прогнозування посідає особливе місце у політичній науці, оскільки має справу, переважно, з реальною політикою й інформацією. Відтак політичний аналіз і прогноз постає як відносно самостійна актуальна складова політичного знання, котра відрізняється від теоретичних соціально-політичних досліджень, втім щільно пов'язана з останніми теоретико-методологічною базою. Необхідність вивчення основ політичного аналізу та прогнозування зумовлена низкою важливих обставин, зокрема, науковою потребою отримання нових знань про політичну реальність, необхідністю розвивати навички опрацювання поточної політичної інформації, аналітично оцінювати поточні події, прогнозувати майбутнє.

Метою курсу "Політичний аналіз та прогнозування" є вивчення студентами сутності прикладного аналізу політичних явищ, процесів та ситуацій, оволодіння навиками практичного аналізу та прогнозування політики за допомогою широкого арсеналу дослідницького на аналітичного інструментарію.

Завданнями курсу є:

- З'ясування сутності політичного аналізу і його місця у структурі політичної науки.
- Розгляд типів, рівнів, алгоритму політичного аналізу та його етапів.
- Ознайомлення з принципами та процедурами первинної обробки інформації, складовими емпіричної бази політичного аналізу.
- Формування прикладних аналітичних навиків і організація оптимальної системи аналітичної роботи.
- Визначення залежності вибору методів політичного аналізу від об'єкта аналізу.
- Вивчення сутності та оволодіння практичними навиками застосування методів та методик політичного аналізу.

У процесі вивчення курсу студент повинен

знати:

- Що таке політичний аналіз і яке його місце у структурі політичної науки.
- Типи, рівні, алгоритм політичного аналізу та його етапи.
- Принципи та процедури первинної обробки інформації.
- Особливості вибору методів політичного аналізу від об'єкта аналізу.
- Основні методи і методики, що застосовуються у політичному аналізі.
- Сутність і принципи політичного прогнозування
- Види політичних прогнозів і їх особливості
- Специфіку прогнозування процесів і явищ у різних сферах політики

уміти:

- здійснювати первинну обробку інформації, формувати емпіричну базу для політичного аналізу
- здійснювати прикладний політичний аналіз відповідно до чітких алгоритмів і процедур
- застосовувати різні методи і методики для аналізу політики
- формулювати висновки та рекомендації за результатами аналізу політичних проблем
- прогнозувати політичні явища і процеси

Мова викладання українська.

III. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

СК02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

IV. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1						
Політичний аналіз та прогнозування як навчальна дисципліна						
1	Тема 1. Теоретико-методологічні засади дисципліни	8	2	2		4
2	Тема 2. Специфіка пізнання політичних явищ	8	2	2		4
3	Тема 3. Інформаційне забезпечення політичного аналізу та прогнозування	8	2	2		4
Змістовий модуль 2						
Політичний аналіз						
4	Тема 4. Статистичні методи в політичному аналізі	18	2	4		12
5	Тема 5. Політичні події як об'єкти політичного аналізу	16	2	2		12
6	Тема 6. Аналіз політичних ризиків	18	2	4		12
7	Тема 7. Продукти аналітичної діяльності	18	4	2		12
Змістовий модуль 3						
Політичне прогнозування і моделювання						
8	Тема 8. Види політичного прогнозування	16	2	2		12
9	Тема 9. Методологія політичного прогнозування	20	4	4		12
10	Тема 10. Політичне моделювання	20	4	2		14
Усього годин		150	26	26	-	98

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1 Політичний аналіз та прогнозування як навчальна дисципліна

Тема 1. Теоретико-методологічні засади дисципліни

Поняття «політичний аналіз». Історія виникнення та розвитку політичної аналітики. Поняття «політичний прогноз». Міфологія як рання форма прогнозу. Прогностичний потенціал утопій. Футурологія та прогнозування. Основні фактори генезису політичного аналізу та прогнозування у 60-70-х рр. ХХ ст. Парадигми політичної науки як складова теоретикометодологічної бази політичного аналізу та прогнозування. Методологічний дизайн політичного аналізу та прогнозування. Теоретичний та практичний рівні політичного аналізу. Специфіка застосування методів природничих наук у політичному аналізі та прогнозуванні. Політичний аналіз як інструмент управління суспільно-політичними процесами.

Тема 2. Специфіка пізнання політичних явищ

Особливості суб'єкта та об'єкта політичного аналізу і прогнозування. Проблемно-політична ситуація як об'єкт політичного аналізу. Структура проблемно-політичної ситуації. Співвідношення категорій «політична ситуація» та «політична подія». Пізнавальні проблеми. Конкретні проблеми політичних акторів. Проблеми суспільного життя. Функції та принципи політичної аналітики. Принципи політичного прогнозування. Взаємозв'язок політичного аналізу та політичного прогнозу. Проблеми достовірності політичного знання.

Тема 3. Інформаційне забезпечення політичного аналізу та прогнозування

Особливості суб'єкта та об'єкта політичного аналізу і прогнозування. Проблемно-політична ситуація як об'єкт політичного аналізу. Структура проблемно-політичної ситуації. Співвідношення категорій «політична ситуація» та «політична подія». Пізнавальні проблеми. Конкретні проблеми політичних акторів. Проблеми суспільного життя. Функції та принципи політичної аналітики. Принципи політичного прогнозування. Взаємозв'язок політичного аналізу та політичного прогнозу. Проблеми достовірності політичного знання.

Змістовий модуль 2

Політичний аналіз

Тема 4. Статистичні методи в політичному аналізі

Статистичний підхід як основа методів Data Mining («розкопка даних»). Поняття «помилка» у статистичних дослідженнях. Типові завдання, що вирішуються за допомогою статистичного підходу у політичному аналізі. Дисперсійний аналіз. Критерій Фішера (F-критерій). Кластер-аналіз: основні сфери застосування. Факторний аналіз. Поняття «фактор». Задачі, що розв'язуються за допомогою факторного аналізу.

Тема 5. Політичні події як об'єкти політичного аналізу

Івент-аналіз як метод вивчення політичної реальності: історія становлення, сутність. Інформаційна база івент-аналізу. Створення «даних про події» (Event Data): основні складові. Формат представлення події Е.Азара. Процес кодування даних. Кодова система івент-аналізу WEIS Ч.Маклеланда. Шкала трансформації значення кодів в інтервальні величини Гольдштейна. Суб'єктно-орієнтовані бази даних івент-аналізу (WEIS, COPDAB, CREON). Проблемно-орієнтовані бази даних івент-аналізу (BCOW, CASCON). Методологічна основа ситуаційного аналізу (аналізу політичних ситуацій). Політична ситуація: поняття, структура. Основні стадії ситуаційного аналізу. Особливості SWOT-аналізу.

Тема 6. Аналіз політичних ризиків

Основні підходи до визначення поняття «ризик». Невизначеність як суттєва складова ризику: основні характеристики. Поняття «політичний ризик»: основні підходи до визначення у західній політичній науці. Історія дослідження політичного ризику: характеристика основних етапів. Рівні дослідження ризику: мегаризик. Внутрішньодержавний ризик: макроризик та мікроризик. Основні фактори ризику. Основні підходи аналізу політичного ризику: якісні, кількісні, змішані. Методи дослідження ризиків. Методи «старих знайомих» (Old Hands), «великих турів» (Grand Tours). Організації, що спеціалізуються в галузі ризику. Основні продукти компаній BERI S.A., PRS Group, групи компаній Control Risks Group, компанії Euromoney Country risk ratings

Тема 7. Продукти аналітичної діяльності

Основні принципи складання аналітичних документів. Аналітична записка: структурні складові. Реферат: алгоритм написання. Основні види рефератів. Особливості виступу. Характерні особливості доповіді. Типи доповідей. Наукова стаття: поняття, функції. Структура наукової статті. Основні вимоги до наукової статті. Види статей. Аналітичний звіт: структурні складові. Характерні особливості анотованого звіту. Специфіка проміжного звіту. Складові завершального звіту. Програма: поняття, специфіка, структура. Презентація результатів аналітичної діяльності. Способи презентації. Технології презентації.

Змістовий модуль 3

Політичне прогнозування і моделювання

Тема 8. Види політичного прогнозування

Основні способи прогнозування: екстраполяція, моделювання, експертиза. Інструментарій прогнозування. Функції прогнозування. Основні етапи розробки прогнозів. Проблема типологізації політичних прогнозів. Пошукові прогнози. Нормативні прогнози. Аналітичні прогнози. Прогнозизастереження. Прогнози-розвідники. Типологія політичних прогнозів за часовими параметрами. Внутрішньополітичне прогнозування.

Проблема підвищення ефективності внутрішньополітичного прогнозування. Зовнішньополітичне прогнозування. Способи верифікації політичних прогнозів.

Тема 9. Методологія політичного прогнозування

Поняття «сценарій»: основні методологічні підходи до визначення. Побудова сценарію як метод узгодження прогнозів. Основні види підсумкового сценарію. Характерні особливості сценарію-есе. Аналітичний сценарій: характерні риси. Специфіка формалізованого сценарію. Дедуктивний та індуктивний методи як методи сценарного прогнозування. Дедуктивні алгоритми створення сценарного прогнозу. Індуктивні алгоритми створення сценарного прогнозу. Переваги та недоліки дедуктивного та індуктивного підходів. Сутність, особливості та основні етапи методу «прогнозування альтернативних варіантів рельєфного майбутнього». Роль сценарного методу в процесі прийняття політичних рішень.

Тема 10. Політичне моделювання

Поняття «модель» та «моделювання». Функції моделювання. Сутність політичного моделювання. Алгоритм моделювання політичних процесів за Ф.А.Шродтом. Модель «ORET» й технологічний алгоритм Дж. Проктора. Метод аналізу ієрархій та алгоритм політичного моделювання Т.Сааті. Основні типи моделей. Змістовні моделі політичної системи Г.Алмонда та Д.Істона. Модель аналізу політичних ризиків Г.Кнудсена. Модель залежності рівня демократії від рівня добробуту С.Ліпсета. Модель розподілу голосів Е.Даунса. Методи комп'ютерного моделювання: характеристика, сфери застосування.

Теми рефератів

1. Значення інформації у політичній аналітиці.
2. Історія виникнення та розвитку політичної аналітики.
3. Політична аналітика: функції, принципи.
4. Співвідношення політичного аналізу та політичного прогнозування.
5. Операціоналізація змінних та гіпотез у політичному аналізі.
6. Гіпотеза: поняття, вимоги до формулювання, критерії оцінки.
7. Критерії оцінки інформації у політичній аналітиці.
8. Контент-аналіз та традиційний метод аналізу документів: порівняльна характеристика.
9. Підготуйте аналітичну записку.
10. Особливості футурологічних концепцій 60-початку 70-х рр. ХХ ст.
11. Експертиза як спосіб пізнання політики.
12. Принципи політичного прогнозування.
13. Основні категорії політичного прогнозування.
14. Особливості пошукових прогнозів.
15. Методи політичного прогнозування.

16. Критерії ефективності політичного прогнозування.
17. Синергетика як принцип забезпечення достовірності прогнозу.
18. Імітаційні моделі: характерні особливості.
19. Метод івент-аналіз: характеристика, сфера застосування.
20. Основні продукти аналітичної діяльності: загальна характеристика.

Питання для самоконтролю

1. Поняття «політичний аналіз».
2. Поняття «політичний прогноз».
3. Методологічний дизайн політичного аналізу та прогнозування.
4. Проблемно-політична ситуація як об'єкт політичного аналізу.
5. Функції та принципи політичної аналітики.
6. Принципи політичного прогнозування.
7. Проблеми достовірності політичного знання.
8. «Дані», «інформація», «факти», «інтерпретація»: розрізнення понять.
9. Первинна та вторинна (похідна) інформація.
10. Профільна та фонові інформація: проблема відокремлення.
11. Джерела інформації.
12. Етапи інформаційно-аналітичної роботи.
13. Поняття «база даних».
14. Статистичний підхід як основа методів Data Mining («розкопка даних»).
15. Кластер-аналіз: основні сфери застосування.
16. Поняття «документ».
17. Традиційний метод аналізу документів.
18. Контент-аналіз.
19. Івент-аналіз як метод вивчення політичної реальності: історія становлення, сутність.
20. Суб'єктно-орієнтовані бази даних івент-аналізу
21. Проблемно-орієнтовані бази даних івент-аналізу
22. Особливості SWOT-аналізу.
23. Політична ситуація: поняття, структура.
24. Основні підходи до визначення поняття «ризик».
25. Поняття «політичний ризик».
26. Методи дослідження ризиків.
27. Внутрішньодержавний ризик: макроризик та мікроризик.
28. Основні принципи складання аналітичних документів.
29. Аналітична записка: структурні складові.
30. Реферат: алгоритм написання.
31. Наукова стаття: поняття, функції, структура.
32. Аналітичний звіт: структурні складові.
33. Способи презентації результатів аналітичної діяльності.
34. Основні способи прогнозування.

35. Інструментарій прогнозування.
36. Основні етапи розробки прогнозів.
37. Проблема типологізації політичних прогнозів.
38. Внутрішньополітичне прогнозування.
39. Зовнішньополітичне прогнозування.
40. Поняття «сценарій».
41. Основні види підсумкового сценарію.
42. Дедуктивні алгоритми створення сценарного прогнозу.
43. Індуктивні алгоритми створення сценарного прогнозу.
44. Поняття «модель» та «моделювання».
45. Сутність політичного моделювання.
46. Алгоритм моделювання політичних процесів за Ф.А.Шродтом.
47. Основні типи моделей.
48. Місце та роль аналітики у державному управлінні.
49. Об'єкт, предмет політичного прогнозування.
50. Способи верифікації політичних прогнозів
51. Аналіз ситуації: поняття та класифікація ситуацій
52. Якісні методи політичного аналізу: загальна характеристика
53. Сутність компаративістського політичного аналізу
54. Загальне правило прогнозу
55. Сутність імітаційного моделювання
56. Мета і завдання політичного аналізу
57. Сутність принципу системності політичного прогнозування
58. Методи збору інформації
59. Сутність методу «Делфі»
60. Сутність системного аналізу: основні характеристики системності.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

5.1. Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань студентів денної форми навчання

Назва і короткий зміст контрольного заходу	Бал	Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів
Контроль поточної роботи на семінарських заняттях	60	Студент здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та позалекційного матеріалу, виступати з доповідями з визначених питань, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації
Написання реферату, виконання індивідуальних завдань	10	Студент здатний продемонструвати достатній рівень опанування основних положень з обраної тематики, демонструвати знання відповідної літератури, вміння аналізувати матеріал, робити узагальнення та самостійні висновки
Модульна контрольна робота №1	10	Студент продемонстрував достатній рівень знань з тем першого модулю, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Модульна контрольна робота № 2	10	Студент продемонстрував достатній рівень знань з тем другого модулю, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Модульна контрольна робота № 3	10	Студент продемонстрував достатній рівень знань з тем третього модулю, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Поточний контроль	100	Студент показав достатній рівень знань та умінь при виконанні поточних завдань протягом семестру
Підсумковий контроль	100	Студент продемонстрував достатній рівень знань з тем змістового модулю курсу, що відповідає програмним результатам навчання з дисципліни
Всього	100	-

5.2. Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань студентів заочної форми навчання

Назва і короткий зміст контрольного заходу	Бал	Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів
Тестова контрольна робота, яка виконується студентом індивідуально в системі Moodle	50	Студент виконав тестові завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Письмовий екзамен	50	Студент продемонстрував достатній рівень знань з тем першого та другого модулю курсу, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни.
Всього	100	-

VI. МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні підходи та методи навчання:

Студентоцентроване навчання – розширення автономії здобувача, здатності до критичного мислення на основі результативного підходу, що передбачає нові підходи до навчання з метою розвитку особистості здобувача з урахуванням його ціннісних орієнтацій.

Комбінація лекційних та практичних занять та консультацій (зокрема особистих консультацій з викладачем та використанням системи Moodle) із розв'язанням ситуаційних завдань, які розвивають аналітичні здібності та навички роботи в колективі.

Пояснювально-ілюстративний метод – здобувачі одержують знання на лекціях, з навчальної або методичної літератури шляхом конспектування, тезування, анування, рецензування, під час консультацій з підготовки рефератів та/або доповідей.

Евристичний метод – під керівництвом викладача або на основі евристичних вказівок здобувачі активно намагаються знайти рішення висунутих у навчанні, або сформульованих самостійно, пізнавальних завдань, що дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на практичних заняттях та контрольних точках.

Методи стимулювання й мотивації навчальної роботи – здобувачі приймають участь у пізнавальних іграх, моделюванні рольових ситуацій, створенні ситуацій успіху в навчальній роботі, пред'явленні вимог і методів заохочення.

Метод проблемного викладу та проблемно-орієнтованого навчання, зокрема з проведенням презентацій – розуміння здобувачами поставленої проблеми та формулювання пізнавальних завдань на основі різних джерел та засобів, уміння проаналізувати поставлене завдання, порівняти різні точки зору та підходи, розуміння логіки та думок викладача, усвідомлення та запам'ятовування.

Метод самостійної роботи здобувачів та самостійного навчання – розв'язання практичних завдань та опрацювання теоретичного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення. Самостійна робота з вивченням оприлюднених навчальних матеріалів, зокрема в системі Moodle.

Методи організації й здійснення навчальної та наукової діяльності, що поєднує словесні, наочні і практичні методи: словесні методи – у вигляді бесіди, інструктажу, лекційного матеріалу, методичних вказівок, співбесід; наочні методи, відео методи тощо – проведення лекційних та практичних занять за допомогою презентацій, ілюстрацій, демонстраційного матеріалу, тобто отримання знань завдяки наочному спостереженню; практичні методи – за допомогою вправ, практичних прикладів, аналізу статистичних даних, тренувань, тренінгів здобувачі одержують знання та уміння, виконуючі ці практичні дії; наукова робота здобувача – наукові дослідження та опрацювання наукової інформації.

Активні методи навчання (дискусійні методи) – в будь-яких формах навчання, включаючи лекційні заняття, використовуються елементи дискусії, а саме: обговорення, суперечки, зіткнення позицій, бізнес-симуляції ділові ігри, кейси, тренінги, пояснення, бесіди, дискусії, діалог.

Контрольні заходи

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Характеристика змісту засобів оцінювання
1	Контроль поточної роботи на семінарських заняттях	<ul style="list-style-type: none"> • фронтальне опитування за термінологічним матеріалом та за питаннями до семінарського заняття; • оцінювання активності участі у дискусіях
2	Індивідуальні завдання, реферати	<ul style="list-style-type: none"> • письмовий звіт (тези виступу, презентація) про виконання індивідуального завдання або реферат; • оцінювання самостійності та якості виконання завдання в ході звіту-захисту та співбесіди
3	Модульні контрольні роботи	<ul style="list-style-type: none"> • стандартизовані тести; • питання до модульної контрольної роботи
Підсумковий контроль		<ul style="list-style-type: none"> • питання до екзамену

VII. СЕМЕСТРОВИЙ ГРАФІК

Склад і графік складання контрольних точок дисципліни «Історія України та української культури», форми і терміни контролю для денної форми навчання

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка		Тиждень
		min	max	
1	Аудиторна робота здобувача оцінюється на основі його відповідей на заняттях, активності у роботі протягом семестру. Поточний контроль – контроль поточної роботи на семінарських заняттях. Студент здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та позалекційного матеріалу, виступати з доповідями з визначених питань, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації.	35	60	1-14
2	Виконання індивідуального завдання	5	10	1-14
3	Модульна контрольна робота 1	5	10	4
	Модульна контрольна робота 2	5	10	8
4	Модульна контрольна робота 3	5	10	13
5	Оцінка поточної успішності	55	100	15
	Підсумковий контроль	55	100	15

ІХ. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

- Ахременко А.С. Политический анализ и прогнозирование: учеб. пособие / А.С. Ахременко. М.: Гардарики, 2006. 333 с.
- Баронін А.С. Аналіз і прогноз у політиці та бізнесі: Курс лекцій. К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2005. 128 с.
- Горбатенко В.П., Бутовська І.О. Політичне прогнозування: Навч. посібник. К.: МАУП, 2005. 152 с.
- Коваленко А.О. Політичний аналіз, прогнозування. К.: Науковий світ, 2002. – 201 с.
- Сурмін Ю.П., Бидзюра І.П. Аналитическая деятельность: теория, методы, инструменты: учеб. для студ. высш. учеб. завед. К.: «Освіта України» 2012. 494 с.

додаткова

- Кілієвич О.І., Тертичка В.В. Аналіз державної політики в Україні: навчальна дисципліна, сфера професійної діяльності, галузь прикладних досліджень: Зб. документів і матеріалів / Національна академія державного управління при Президенті України. Центр дослідження адміністративної реформи. К.: К.І.С., 2004. 210 с.
- Андрусів В.В. Прогноз в політиці: розуміння, предмет, методична база. Теорія і практика політичного аналізу і прогнозування :збірник матеріалів/ за ред.. М.М. Розумного. К.: Національний інститут стратегічних досліджень, 2006. С. 2-9. [Електронний ресурс]- URL: <http://www.njss.gov.ua/Table/230606/sbyrnik.htm>
- Браун М.П. Посібник з аналізу державної політики. К.: Основи, 2000. 243 с.
- Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество: Опыт социального прогнозирования / Д.Белл; пер. с англ. / под ред. В.Л.Иноземцева. Изд. 2-ое, испр. и доп. М.: Academia, 2004. 788 с.
- Валевський О.Л., Кальниш Ю.Г., Ребкало В.А., Сурмін Ю.П., Телешун С.О. Теорія і практика політичного аналізу: Навч. посіб. К.: Міленіум, 2003. 227 с.
- Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність: Навч. Посіб. К.: Університет «Україна», 2014. 417 с.
- Ващенко К.О. Передумови становлення політичної аналітики і прогнозування. Гілея: науковий вісник. Зб. наук. праць / Гол. ред. В.М. Вашкевич. К.: ВІР УАН, 2011. Випуск 43(1). С. 470-476.
- Веймер Д.Л., Вайнінг Е.Р. Аналіз політики: концепції, практика / Пер. з англ. І.Дзюби, А.Олійника; наук. ред.. О.Кілієвич. К.: Основи, 1998. 654 с.
- Телешун С.О., Титаренко О.Р., Рейтерович І.В., Вировий С.І. Вступ до політичної аналітики. К.: Вид-во НАДУ, 2006. 220 с.
- Гогвуд Б., Ганн Л. Аналіз політики для реального світу. Пер. з англ. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. 396 с.
- Дегтярев А.А. Политический анализ как прикладная дисциплина: предметное поле и направление разработки. *Политические исследования*. 2004. №1. С. 154-168.
- Зінченко В. Феномен утопії в суспільно-історичній практиці. *Людина і політика*. 2004. №2. С. 98-104.
- Лисенко Ю.В. Теоретичні основи політичного прогнозування. *Нова парадигма*. 2015. Випуск 126. С. 150-159
- Лясота Л.І. Проблеми інституціоналізації прикладного політичного аналізу та прогнозування у сучасному українському суспільстві. Теорія і практика політичного аналізу і прогнозування :збірник матеріалів/ за ред.. М.М. Розумного. К.: Національний інститут стратегічних досліджень, 2006. С. 2-9. [Електронний ресурс] - [Режим доступу]: <http://www.njss.gov.ua/Table/230606/sbyrnik.htm>

- Неліпа Д.В. Системний аналіз в політології [текст] підручник. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 304 с.
- Оборський О. Сучасне політичне прогнозування: горизонти передбачуваності в контексті наростаючого хаосу. *Політологічний вісник*. Зб. наук. праць. К.: «ІНТАС», 2007. Вип.29. С.293-309.
- Петренко І.І. Типи, функції, інструментарій та принципи експертноаналітичної діяльності [Електронний ресурс] – [Режим доступу]: rnp.knu.ua/wp-content/uploads/2014/11/Petrenko2.pdf
- Почепцов Г.Г. Информация и дезинформация. К.: Эльга, Ника-Центр, 2001. 256 с.
- Приходько В. Базові засади аналізу політичної ситуації. *Політичний менеджмент*. 2006. №3. С. 105-113.
- Ржевська Н. Політичне та стратегічне прогнозування: суть і ознаки. *Політичний менеджмент*. 2011. №6. С. 37-42.
- Рубанов В. Політичний аналіз і аналіз політики: загальне й особливе. *Політичний менеджмент*. 2009. №6. С. 36-47.
- Рубанов В.В. Теорія та методологія політичної аналітики : монографія. Харк. Нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна. Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2012. 234 с.
- Рубанов В.В. Політичний аналітик і політичний експерт – самодостатні суб'єкти професійної експертно-аналітичної діяльності [Електронний ресурс] – [Режим доступу]: dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/8387/Rubanov%20Ideya%20ia%20diya%202017.pdf
- Саати Т. Аналитическое планирование. Организация систем. М.: Радио и связь, 1993. 320 с.
- Сало І.С. Сценаріотехніка в прогнозуванні. Теорія і практика політичного аналізу і прогнозування :збірник матеріалів/ за ред.. М.М. Розумного. К.: Національний інститут стратегічних досліджень, 2006. С. 30-37. [Електронний ресурс]- [Режим доступу]: <http://www.njss.gov.ua/Table/230606/sbyrnik.htm>
- Соколов А. Политический риск от теории к практике. М.: Поколение, 2009. 114 с.
- Ткачук В. Моделювання як метод аналізу політичних процесів. *Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини*. 2000. Вип. 2. С. 10-15.
- Тоффлер Э. Шок будущего. Пер. с англ. М.: ООО «Издательство АСТ», 2002. 557 с.
- Шубін С. Політичний маркетинговий аналіз як метод дослідження політичних процесів [Текст]. *Політичний менеджмент*. 2005. №2. С. 127-137.
- Яцина Ю.О., Кудінов І.О. Кластерне моделювання в політичному аналізі. *Молодий вчений*. 2015. №7 (22). Частина 2. С. 130-134.
- Янг Е., Куїнн Л. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: Практичний посібник для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі / Пер. з англ.. С.Соколик. Наук. ред.. пер. О.Кілієвич. К.: «К.І.С.», 2003. 130 с. [Електронний ресурс] - [Режим доступу]: www.uapa-csar.org.ua/t-2003-2.htm
- Dunn W. Public Policy Analysis :An Intruduction. 3rd edition /W.Dunn.- Pearson Education Inc., 2004. 510p.
- Hay C. Political Analysis. A Critical Introduction. Palgrave 2002
- Hogwood B., Gunn L. Policy Analysis for the Real World. Oxford 1984
- Sheplse K.A., Bonchek M.S. Analyzing Politics. N. Y. 1997
- Radin Beryl A. Policy Analysis Reaches Midlife. *Central European Journal of Public Policy*. – June 2013. – Vol. 7, №1. – P. 8-27.